

ΝΕΑ ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΓΛΩΣΣΑ

Α΄ ΛΥΚΕΙΟΥ

ΘΕΜΑΤΙΚΗ ΕΝΟΤΗΤΑ: ΔΙΑΛΟΓΟΣ

Κείμενο

[Ακρόαση, ακοή και ομιλία: σύντομες σκέψεις για τη σχέση τους με τον διάλογο].

Το παρακάτω κείμενο αποτελεί απόσπασμα άρθρου της Harlene Anderson, ψυχολόγου, και ανακτήθηκε από την ιστοσελίδα <http://www.psychological-opinions.gr/el> στις 23 Μαρτίου 2021.

Η έννοια του διαλόγου υπήρξε στους πολιτισμούς για αιώνες. Για παράδειγμα, ο διάλογος στην αρχαία ελληνική κοινωνία αναφέρεται στη συνομιλία και την παραγωγή του νοήματος και της κατανόησης μέσα από αυτό. Πιο σημαντικό από το προϊόν, που παράγεται μέσω του διαλόγου, ήταν να υπάρχει ένας χώρος για συνομιλία, καθώς και συμμετοχή στην όλη διαδικασία.

Κατά τη γνώμη μου, ο διάλογος είναι ακριβώς μια μορφή συνομιλίας: μιλάμε ή συνομιλούμε με τον εαυτό μας ή κάποιον άλλον προς μία αναζήτηση νοήματος και κατανόησης - φωναχτά, σιωπηρά, με ή χωρίς λόγια. Μέσα και διαμέσου αυτής της διαλογικής αναζήτησης, νοήματα και αντιλήψεις ερμηνεύονται, επαν-ερμηνεύονται, διευκρινίζονται και αναθεωρούνται συνεχώς. Έτσι δημιουργούνται δυνατότητες για σκέψη, αίσθηση, συναίσθημα, δράση, κ.λπ. Με άλλα λόγια, ο μετασχηματισμός είναι εγγενής στον διάλογο. Ο αληθινός διάλογος δεν μπορεί παρά είναι παραγωγικός.

Ο διάλογος προξενεί στους συμμετέχοντες μια αίσθηση αμοιβαιότητας, γνήσιου σεβασμού και ειλικρινούς ενδιαφέροντος για τον άλλο, εφόσον απαιτεί συνεργατικό σχεδιασμό σχετικά με την εστίαση, τη διεργασία και το αποτέλεσμα του. Αυτό είναι μέρος της διαδικασίας της συν-δημιουργίας νέων εννοιών και δράσεων.

Ο διάλογος απαιτεί εμπιστοσύνη και δεκτικότητα στον συνομιλητή και τη διαφορετικότητά του, καθώς και ανοχή στην αμφισβήτηση, την επίκριση και τη διαφωνία από

την άλλη πλευρά. Είναι σημαντικό να είμαστε προσεκτικοί για να μην υποθέσουμε αμέσως ότι ξέρουμε τι εννοεί ο συνομιλητής και να μην συμπληρώνουμε τα κενά ή τις λεπτομέρειες της ιστορίας του συνομιλητή, ή ό,τι θεωρούμε ότι κρύβεται πίσω από την αφήγηση. Αντίθετα, χρειάζεται να προσπαθήσουμε να κατανοήσουμε τη λογική του συνομιλητή, όχι τη δική μας. Αυτό απαιτεί αποστασιοποίηση προκειμένου να βεβαιωθούμε ότι έχουμε κατανοήσει την οπτική γωνία του άλλου όσο καλύτερα μπορούμε, και να έχουμε πάντα κατά νου ότι κατανόηση δεν σημαίνει συμφωνία.

Ορισμένες πράξεις δεν ενθαρρύνουν το διάλογο. Για παράδειγμα, διάλογος δεν είναι να προσπαθείτε να πείσετε τον άλλο να καταλάβει ή να συμφωνήσει μαζί σας. Αν προσπαθείτε να κάνετε κάτι τέτοιο, τότε δεν είστε σε διάλογο ούτε με τον εαυτό σας ούτε και με τον άλλο. Επίσης, διάλογος δεν είναι η επιδίωξη για συναίνεση ή σύνθεση.

Ομοίως, το να θέτετε ερωτήσεις στις οποίες νομίζετε ότι ξέρετε την απάντηση ή για να πάρετε την απάντηση που θέλετε, δεν ενθαρρύνει το διάλογο. Με άλλα λόγια, για να εμπλακείτε πραγματικά σε διάλογο, πρέπει να είστε σε θέση να αφήσετε τα πάθη, την εμπιστοσύνη και τις αντιλήψεις σας να αμφισβητηθούν από τους άλλους και από εσάς τους ίδιους.

Εν κατακλείδι, η πρόθεση και η ελπίδα αυτού που προσκαλεί σε διάλογο είναι να προσκαλέσει και να εμπλέξει και τον εαυτό του και τον άλλον στη διαδικασία. Με δυο λόγια, ο διάλογος απαιτεί τη δυνατότητα ακρόασης, ομιλίας και ακοής.

Θέμα 2β.

Να συμπληρώσεις τα κενά στον παρακάτω πίνακα, βρίσκοντας για κάθε υπογραμμισμένο ουσιαστικό του κειμένου το παράγωγο ρήμα ή το παράγωγο επίθετο. Κοίταξε προσεκτικά και τις δύο πρώτες γραμμές του πίνακα που αποτελούν τα παραδείγματα:

ΟΥΣΙΑΣΤΙΚΟ	ΡΗΜΑ	ΕΠΙΘΕΤΟ
παραγωγή	<i>παράγω</i>	παραγωγικός
συμμετοχή	συμμετέχω	συμμετοχικός

διάλογος		διαλογικός
αντιλήψεις		αντιληπτικός
μετασχηματισμός	μετασχηματίζω	
σχεδιασμός	σχεδιάζω	
εμπιστοσύνη		εμπιστευτικός
επίκριση	επικρίνω	
αφήγηση		αφηγηματικός
συναίνεση	συναινώ	
σύνθεση		συνθετικός
ομιλία	ομιλώ	

Μονάδες 10

Θέμα 3

Στο κείμενο διατυπώνεται η θέση ότι «...για να εμπλακεί κάποιος πραγματικά σε διάλογο, πρέπει να είναι σε θέση να αφήσει τα πάθη, την εμπιστοσύνη και τις αντιλήψεις του να αμφισβητηθούν από τους άλλους και από τον ίδιο». Να γράψεις ένα κείμενο 250-300 λέξεων, στο οποίο εκθέτεις τεκμηριωμένα τη συμφωνία ή τη διαφωνία σου με την παραπάνω θέση. Το κείμενό σου να είναι ομιλία που απευθύνεται στους συμμαθητές και στις συμμαθήτριές σου, κατά τη γενική συνέλευση του σχολείου σου, πριν από την εκλογή δεκαπενταμελούς μαθητικού συμβουλίου.

Μονάδες 40